

ADEVÉRUL

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 16.— cor.
Pe 1/2 de an . . . 8.— "
Pe trei luni . . . 4.— "
Un număr 40 ileri.

Abonamentul la mai multe
exemplare pe un an 14.— cor.
Pentru străinătate:
Pe un an . . . 24.— cor.

ORGANUL PARTIDULUI SOCIALDEMOCRAT DIN ARDEAL ȘI BANAT.

Apare în fiecare Duminică.

Ori-ce scrisori și bani să se trimită pe adresa:

„ADEVÉRUL“
SIBIU, STRADA ROSENANGER NR. 14.

Tot aici se primesc și anunțuri cu prețuri ieftine.

Idealul democratic.

De Emil Isac.

Acci ce nu înțeleg și nu vor să înțeleagă glasul vremii, — și foarte dureros, chiar mulți dintre conducătorii României de azi — s'au înspăimântat de lumina mare ce a pornit din Apus. Cum adică, s'a schimbat cursul apelor, altă căldură are soarele, alt miros au florile, ori oamenii s'au schimbat? Nici natura, nici oamenii nu s'au schimbat, ci *spiritul* vremii este altul.

A pornit ca un șuvoiu democrația. Tarismul imperialist s'a prăbușit, Germania militaristă și autocrată nu mai există, nu mai trăește conglomeratul putred al monarhiei austro-ungare. Țările democratice din Apus sunt în deplină refacere. S'au înfăptuit cele dintâi principii ale pacifismului: desarmarea militară este o condiție sine qua non a viitoarei politici de stat, drepturile minorităților politice vor fi garantate prin controlul european, liga popoarelor își are deja spinarea... Și la noi unii totuși visează de pașalicuri, propovăduesc ideea reacției, vorbesc cu emfază de privilegiu istoric și întronează spre rușinea civilizației politice sectariste, imorale și reactionară a sovinișmului. Aceștia nu le ajung pilde, le trebuie dovezi. Îi întreb: ce viitor poate avea România, dacă în statul român se vor sancționa toate legile tradițiilor moarte? România va avea două-trei milioane de străini și aceștia vor trebui să trăiască în cadrul statului nostru, cu particularismul lor social, cultural și de rasă. Noi dorim universalizarea particularismelor, dar până ce există osebiri de rasă, nu ne putem bucura de nici o tendință de asimilare. Aceste două-trei milioane de „străini“, reclamă politica inteligenței nu prin caracterul lor „național“, ci pe baza drepturilor omenești. A-i subjuga intelectualicește, politicește și socialicește, ar fi nu numai nedreptate, ci o imprudență a politicii noastre, care va avea rezultat fatal.

A sosit momentul ca acei ce să simt moralicește obligați pentru hotărârile dela Alba-Iulia, să întrebe de stăpânitori: vă faceți și v'ați făcut datoria față cu programul din Alba-Iulia, da ori nu? Și răspunsul nostru, va fi, nu și l-au făcut. Unii confundă poziția lor politică cu însăși ținta politicii, alții au șovăit ca să-și împlinescă datoria, cel mai mulți au desertat dela principiul democratic în deșul bucuriei, iar puțini să gândesc serios la viitorul României, viitor care azi și mâine nu poate fi decât viitorul democrației universale. Unii nu observă nici astăzi că singur socialismul este glasul viitorului și ridică toroșanul amenințător împotriva ciocanului. Astora înzadar le am arăta pilde din Rusia, Germania și Austro-Ungaria. Convingerea lor optimistă îi face stăpâni pe-o situație ireală. Datoria noastră este să-i convingem. Datoria noastră este să-i admonestăm. Datoria noastră este să pretindem cu glas puternic și cald de conștiință: în numele civilizației, pretindem politică românească democratică. Respingem cu dispreț orice atac la adresa drepturilor omenești, cerem restabilirea cât de grabnică a constituției, împăciuirea elementelor heterogene prin respectarea tuturor drepturilor. Nemulțumirea noastră izvoarește din părerea cea mai bună ce o avem față cu poporul nostru, care ca fiecare popor din lume, este generos și cuminte, iertător și dornic de progres. Și chiar pentru că avem atâtea credințe frumoase pentru viitorul acestui popor, vom lua conducerea lui politică în mâinile noastre azi ori mai târziu, și nu ne îndoiim că democrația noastră nu va stărpi toate nemulțumirile.

Alegerile pentru Constituantă.

Iată-ne în preajma alegerilor. Un decret-lege convoacă corpul alegătorilor din Ardeal, Banat și ținuturile ungurene, în vederea alegerilor pentru Constituantă, cari se vor începe la 15 Septembrie a. c. În legătură cu acest decret-lege, până la facerea reformei electorale pentru Ardeal, resortul internelor a dat un ordin-circular cu privire la înscrierea alegătorilor și liberarea cărților de alegător. Autoritățile respective vor lua măsurile trebuitoare pentru înscrierea alegătorilor.

Vor avea drept de vot toți cetățenii cari au împlinit vârsta de 21 ani. Femeile nu vor avea drept de vot. (Protestăm energic.) În numărul viitor vom scrie mai pe larg asupra acelor cari vor fi înscrși în listele alegătorilor.

Alegerile au mare trebuință de libertatea întrunirilor și a cuvântului scris. Două luni de propagandă și de răspândire a convingerilor politice e un timp foarte scurt. Chiar dacă azi s'ar ridică starea de asediu și cenzura, ar fi prea târziu aceasta trebuia făcută cel puțin cu 3 luni înainte de alegeri. Nu putem crede că cercurile politice n'au ajuns la această convingere și ne miră faptul că nici politicienii noștri și nici presa ardeleană nu pretinde ridicarea stării de asediu și suspendarea cenzurii.

DI Maniu a vorbit la București despre înfrângerea diplomatică ce a suferit-o România la Conferința de pace, arătând cât suntem de vitreg tratați de aceasta, dar n'a arătat și cauzele cari au determinat Antanta să se poarte astfel față de noi. Căci este știut un lucru, că Antanta, căreia nu-i place dictatura proletariatului, nu i place nici dictatura oligarhiei feudale. Să fi încercat domni noștri să fi întronat democrația constituțională în țară, să se fi respectat cu sfințenie Rezoluția dela Alba-Iulia și am fi văzut că am fi câștigat foarte mulți prieteni la Paris.

Dar ce a întârziat n'a trecut. Să plece oligarhia boierească cu toate decretale, cu starea de asediu, cu sistemul furturilor și cu cenzura și veți vedea că se va înseni orizontul și norii amenințatori ai furtunii vor fi risipiți de adierea vântului democrației.

Deci în același interes, pentru care pare că s'ar frământă politicienii noștri, pretindem imediată ridicare a stării de asediu și a cenzurii!

Alegerile pentru constituantă se vor face în vechiul regat pentru camera în zilele de 15, 16, 17 Septembrie a. c. prin vot egal, secret, direct și obligator. Alegerile se vor face pe circumscripții electorale în proporții cu numărul populației.

Alegerile pentru Senat vor avea loc la 21 și 22 Septembrie a. c.

Universitățile își vor alege reprezentanții în ziua de 22 Sept.

Pentru Bucovina, Basarabia, Transilvania, Banat și ținuturile din Ungaria alegerile se vor face potrivit decretului lege ce se va promulga ulterior.

Nouile adunări legislative vor fi convocate în sesiune extraordinară în ziua de 6 Octombrie a. c.

Na boerii vor fi aceia ca-i vor liberă pe țărani. Adevărata reformă nu va veni decât din partea poporului însuși.

Cernișesky.

Cronica săptămânală.

DI Iuliu Maniu a fost zilele acestea la București în vederea aplanării crizei politice. DI Brătianu n'a demisionat, desigur de teamă că dacă va pleca nu se va mai reîntoarce la putere niciodată. El caută o împăcare cu partidele opoziționale dar nu-i reușește. Politicianii cunoscând odiul ce-l nutrește țara față de liberali, nu îndrăznesc să intre într'un guvern național cu Brătianu. DI Maniu ar fi gata să aducă și această jertfă, crezând că prin aceasta ar putea aplană situația înăuntru și n'afară.

Președintele Consiliului Dirigent a făcut niște declarații importante la București asupra situației externe a României. Privitor la chestia Banatului spune că frontiera s'a stabilit în mod arbitrar și noi avem dreptul a cere plebiscit. La controlul european arată că acesta nu este numai jignitor ci „chiar inutil“. La clauzele economice spune: Suntem puși în imposibilitate de a ne crea o industrie națională, iar la clauzele financiare zice că e o mare greutate financiară care ne poate împiedeca în dezvoltarea noastră națională.

Remediul îi găsește în solidaritatea națională care să facă politică de rezistență și să nu semneze tratatul în forma lui actuală.

„Democratizarea constituției“ este titlul unui folieton din ziarul „Bucovina“ Nr. 78 în care d-l Cezar Petrescu face o critică admirabilă unui studiu de drept al d-lui Dr. Iuliu Pașcu sub titlul simbolic de mai sus.

Din critica reese că proiectul tinde să transforme în mod radical Constituția țării care va determina transformarea întregului sistem politic și economic din țară. Proiectul admite programul minim al partidului socialist, ba admite chiar și socializarea în mod treptat. Are și defecte ca recunoașterea Senatului și desființarea luptei de clasă, dar tinde însă prin democratizare „solidarizare“ să creeze armonia între clase. Ceeace din punct de vedere al materialismului istoric e imposibil: Lupta de clasă va dispărea numai atunci când vor dispărea și clasele însăși. Totuși lupta se va putea ameliora (înmuiă) prin împărțirea și egalizarea armelor de luptă, dar nici decum desființată. În tot cazul proiectul pare a fi bun, dar ne e teamă că va întâlni urechi surde la oligarhia capitalistă, care astăzi are puterea dictatorie.

Patriotul ipocrit are grozavă oroare de critica care scormonește păcatele. „Critica provoacă scandal și ne discreditează în fața străinilor; trăim momente grele, când e nevoie de unirea tuturor“. Astea sunt argumentele zdrobitoare, pe cari țile repetă cu o îndărătnicie de cuc. După dânsul momentele întotdeauna sunt grele, deci învârteli și potlogării se pot face oricând, iar demascarea lor niciodată; pe supt inreaja de forme politicoase să continue afacerile, deci să nu se tulbure cumva concordia dintre cetățenii. După patriotul ipocrit gazeta poate scrie numai injurături la adresa dușmanului, sau laude și reclame. „Poporul trebuie încurajat“, îi spune el cu adâncă convingere, căci altfel, frește, să creiază bolșevismul. (Gaz. Trans.)

Presa română începe să se trezească și cam șgâlțâie de urechi pe politicienii încă buimăciți. E vorba de Rusia și Ungaria, cari au cerut să iate în negocieri cu România, ceeace nu s'a primit, dar acum le pare rău și acum caută un drum, care ar duce într'acolo.

La Paris d-l Brătianu a făcut declarații fulminante, că e supărat foc și că demisionează și din Conferință și dela guvern. Toată presa apuseană înregistrează zgomotos hotărârea luată de d-l Brătianu. Ajuns însă la București, iată însă că trece o zi, două, nouă și d-l Brătianu nici gând n'are să plece. Se ține de cuvânt ca în totdeauna.

*

„Presa” scrie: Ziarele ne spune cine a furat 150 vagoane de zahăr, din cele 300 câte au fost în Bucovina.

Avem și noi o întrebare: cine a furat celelalte 150 vagoane?

*

Ce cere lumea dela un avocat:

La unul din prietini noștri, avocat, s'a prezentat un negustor din Basarabia, care avea o daravă la Curtea Marțială din Chișinău. Omul era perfect nevinovat. Ce credeți însă că cerea de la avocat? Să-i studieze afacerea și s'o pledeze? De unde! Cereă să nu fie bătut la instrucție...

Iată un nou fel de cereri pe care le fac clienții avocaților lor.

Si nouă cenzura ne a suprimat toate articolele ce le-am scris asupra bătăii...

Pacea dela Versailles.

O mare biciuită de furtună nu se liniștește odată cu încetarea furtunii, ea se mai sbuciumă îndelungat în propriile ei țărături, mișcată de propriile-i elemente, până ce punctul de gravitate așează echilibrul natural în sânul ei. Deci nu furtuna care a răscolit-o îi va da liniștea ei naturală, ci — o putere cu totul străină de fenomenalitate ori artificialitate — legea naturii.

Aceasta o vedem în natură și tot aceasta trebuie s'o vedem și în societate.

O scrântită organizație a împins lumea într'un cataclism neînchipuit, și după ce a biciuit-o, după ce a frământat-o, și decimat-o ani de-a rândul, să ridice elementul învingător și impune silnic purtării învinsului forma și mișcarea pe care el — elementul învingător — o dorește, zicând că cu aceasta aduce pacea lumii.

O, nu! În felul acesta nu aduce pacea. Nu. Căci lanțurile nu înseamnă pace, opri-mare. Prin înlănțuire poți impune una alta, iar nu ai adus pacea, deoarece impunerea e în totdeauna vremelnică, și cu timpul se tocesc lanțurile și oricât le-ai acomoda, după sbaterile celor înlănțuiți, vei avea pururi frământările acelea, cari dovedesc că încă nu e pace.

Elementele omenești azi tind către natura socială. Ele gravitează numai și numai într'acolo, și orice meștersugire artificială s'ar proba pentru a le abate ele vor tinde deapururi spre matca lor naturală.

Toată lumea cere și se frământă pentru înfrățirea popoarelor, și nu îndrăznește nimeni să spue un cuvânt contrar, dar măsurile și mașinăriile capitaliștilor burta-verde, cari conduc și azi destinele popoarelor — cu toate că predică și ei această pace de înfrățire — totuși tind conștient printr'o meștersugire fină să strice rostul păcii în interesul castei lor.

Nu-și dau seama că oricât ar ocoli, sau, orice salt ar face peste acest corant, nu le va reuși decât — poate — să întârzie artificial aceia ce natural va veni odată. Nu-și dau seamă că aceste salturi pot fi și nereușite, și atunci și-au scrântit grumazul.

Noi știm că taurul capitalist e prins de coarne și începe să mlădie spre îngenunchiare — că va fi exterminat ori numai

îngenunchiat și legat... despre asta nu vorbim acum, dar oricum, acei dela Conferință ar trebui să știe acestea.

Pacea!... o tu, atât de dorită și visată paces! Cum sui tu calvarul, și cum te vor restigni pe tine acei ce te judecă.

Se odihnesc în pace eroii și învinșii trecutului, iar cei de azi croncănesc același cântec vechiu cântat de noi cândva... cât despre pace, ea, va fi aceeași ca pacea din trecut.

Deasupra vechilor cripte, ce poartă în noroiul lor gloria și rușinea trecutului, o cucuvară coboște viitorului din nou *pacea omenească*, iar de desupt Richardzii, Napoleonii, Romanovii rânjesc de ciudă că nu se pot răsti la ea — așa după cum se cuvine.

Că, doar ce au făcut ei! Pentru ce au luptat ei? Ori, n'au războit și ei lumea pentru pace?

O! da.

Amica noastră dela Versailles, ce poartă ramura de oliv e naivă; nu știe că au mai purtat și alte vestale olivul — în totdeauna pentru *pacea între oameni* — dar pacea lor a fost numai o recreație pentru noi cataclisme.

Goniți bufnițele, cari ceremoniază la focul sacru al păcii din Versailles, și lăsați vestalele libere! Deslegați-le ochii, să-și găsească ele singure altarul pe care să întreție flamura păcii, a liniștei și a înțelegerii între oameni... și știm, suntem siguri că ne vor afla pe noi.

Pacea de la Versailles e aceeași pace încheiată de atâtea ori: sub Anibal, Richard, Napoleon etc.

Punctul de gravitate în jurul căreia oscilează tendințele frământărilor de azi e ascuns în sânul acelei lumi, care va cuprinde ca într'o familie pe toți fiilii săi — fără să tulbure; în acea lume care garantează liniștea și pacea între toate elementele ei — lumea organizată socialicește.

Către această lume naturală a speciei umane sunt îndreptate toate privirile, căci numai ea va aduce pacea, frăția și binele între oameni.

Socializarea în Austria.

Un proiect al tov. Otto Bauer.

În Austria socialismul intră în faza legislativă și în consecință, a pornit pe drumul înfăptuirii lui. Populația Republicii este astăzi aproape egal împărțită în trei: lucrătorii din industrie, țărani și mica burghezie. Partidul socialist nu este încă destul de mare și destul de puternic spre a guvernă fără ajutorul partidului care susține pe țărani, partidul creștin-social.

Ar părea la prima vedere că o colaborare eficace între un partid creștin și unul socialist e imposibilă. Cum însă, partidul Creștin social din Austria menținându-și principiul de păstrare a posterității individuale s'a pronunțat totuși categoric pentru organizarea colectivă a producției o colaborare a devenit posibilă.

Primul rezultat al acestei colaborări este că s'a votat proiectul de lege prin care se institue un sfat al lucrătorilor în toate stabilimentele industriale în cari sunt întrebuințați mai mult de 20 de lucrători. Pe de altă parte, proiectul de lege menit să reglementeze exproprierea marilor întreprinderi este gata și se va vota peste câteva zile.

Socializarea marelui industrii.

Meritul tuturor acestor lucrări, revine inclusiv tovarășului Otto Bauer, președintele comisiei de socializare. Datorită unei munci metodice, marile reforme se înfăptuiesc treptat și sigur. Modalitatea generală de socializare, nu este,

după proiectul lui Otto Bauer, etatizarea care, spune el, ar introduce în industrie spiritul biurocratic, nu este nici sindicalizarea după formula primitivă „mina, minerilor”. Acest metod spune autorul proiectului, ar avea ca efect crearea mai multor categorii de muncitori, care să se bucure de un monopol și care eventual ar putea face să apese dureros, privilegiile lor asupra consumatorilor. Ideia conducătoare în proiectele de specializare a lui Otto Bauer consistă în a da administrarea industriilor în seamă:

1. Reprezentanților lucrătorilor;
2. Reprezentanților consumatorilor;
3. Reprezentanților statului. Aceștia din urmă vor face oficiu de arbitrii între lucrători și consumatori și vor apăra ca reprezentanți ai colectivității, interesele fiscului.

Socializarea va începe cu toate industriile cari sunt astăzi concentrate și deci susceptibile unei direcții unice: mine de fier, de cărbun metalurgie, stabilimentele de import de bumbac și produse coloniale. Aceste întreprinderi vor fi expropriate în schimbul unei indemnități pe care statul o va încasa printr'un impozit asupra capitalului. Fiecare ramură de industrie va fi administrată de un consiliu format din reprezentanții lucrătorilor, consumatorilor și statului. Acest consiliu va numi pe directorul uzinei. Beneficiile vor fi împărțite între stat și muncitori.

Aceleași drepturi de expropriere le are departamentul și comuna, în ceea ce privește tramvacele, producția electrică, morile, mașinile de tot felul, măcelăriile, etc.

Organizarea industriei mijlocii.

Industria care nu sunt concentrate încă vor trebui să se lege între ele printr'o organizare analogă celeia a cartelurilor, care nu va avea însă asupra consumatorilor efectele nefaste ale unui cartel.

Toți patronii vor trebui să facă parte din Uniunea industrială. Această uniune va fi administrată de reprezentanți în număr egal ai lucrătorilor, consumatorilor, statului și patronilor.

Uniunea va îngriji:

1. Scăderea prețurilor îmbunătățind mijloacele tehnice de producție.
2. Specializând diferitele uzine în vederea organizării unei producțiuni în masă.
3. Concentrarea producției în uzine perfecte din punctul de vedere tehnic și încetarea lucrului în uzine neperfectionate pentru a grăbi trecerea la complexa socializare.
4. Centralizarea cumpărărilor materiilor prime pentru a evita cheltuielile datorite concurenței.
5. Fixarea unui preț de vânzare al produselor în așa fel încât să se lase patronului o remunerație rezonabilă.
6. Semnarea contractelor colective de muncă, în așa fel încât lucrătorul să nu fie în fața patronului singur, ci în fața unui consiliu în care în afară de patron să fie reprezentanți de ai lui, de ai consumatorilor și de ai statului.

În felul acesta, patronul fiecărei exploatari, fără să fie exclus, devine un simplu mandatar al societății. Mandatul lui este mărginit pe de o parte de către consiliul Uniunii industriale, pe de alta de consiliul lucrătorilor din exploatare.

Greva minerilor dela „12 Apostoli”.

Muncitorii dela minele de aur și cărbuni „12 Apostoli”, în ziua de 6 Iulie au depus lucrul, neputând suporta tratamentul prost și plata și mai proastă cu care îi răsplătea societatea.

Direcțiunea minelor n'a vrut să recunoască nimic din cele ce pretindeau muncitorii, cu toate că în pretențiunile înaintate nu cereau alta decât:

- O mărire de salar potrivită cu scumpetea.
- O alimentare suficientă pentru traiul lor și a familiilor lor, și

Un tratament mai omeneșc din partea oamenilor direcțiunii etc.

După o grevă de câteva zile, prin intervenția delegațiilor dela resorturile Industriei și Ocrotirilor sociale s'a ajuns la o convenție prin care muncitorii și-au căpătat o îmbunătățire de salar până la 47—100% asigurarea alimentării dela consumul întreprinderii și reprimirea în lucru a oamenilor concediați, etc.

Această reușită a produs între muncitori o vie însuflețire pentru organizația lor.

Insemnări.

Eminescu cenzurat.

Cu ocazia comemorării a 30 de ani dela moartea marelui poet român Mihail Eminescu, am publicat și noi în rubrica foiletonului partea întâia din minunata poezie a lui Eminescu „Împărat și proletar”, ca să vadă muncitorii din Transilvania și din lumea întreagă, că ideile mari ale desrobirii omenirii înjugate nu s'au oprit la granița unei țări ca România. Că nu numai țările mari din Europa, ca Franța, Anglia, Italia și Rusia și-au avut poezii lor, cari au cântat durerile poporului și au biciuit nedreptățile sociale, că nu numai Germania a avut pe un Goethe și pe un Heine; că nu numai Ungaria a avut pe un Petöfi, ci și România a avut pe un Eminescu, care n'a scris numai durerea sa ci a scris și durerile clasei muncitoare. Am voit să arătăm că Eminescu a fost la înălțimea poezilor europeni și cenzura nu ne-a lăsat.

Ofensiva contra noastră.

— Articol din afară —

Burghezia nesătulă care azi par'că a devenit mai încăpăținată ca oricând, și care nu a înțeles rostul vremurilor nu vrea să înceteze obiceiurile vechi, ci din contră pregătește ofensiva de despotism contra noastră cu mai multă tărie.

În toate colțurile, arestări, prigoane, batjocuri și amenințări, la adresa socialiștilor. Prin fabrici și ateliere de câteori muncitorii își pretind salarii mai convenabile sau drepturile ce le compete, sunt insultați și amenințați de pumn și baionetă. Jurnalele burgheze, cari și azi mai cred că socialismul e un vis utopic, iar muncitorimea una alta exploatării, se străduiesc ca prin coloanele lor să ponegrească socialismul, iar mișcarea muncitorească să o numească bolșevism.

În fața acestei ofensive noi muncitorii stăm cu frunțile ridicate și suntem mai optimiști ca totdeauna. Nu ne-am înspăimântat de pumnul burgheziei niciodată. De câteori s'a cântat imnul îngropării socialismului de către burghezie noi întotdeauna am dovedit că socialismul trăește. Și astăzi când burghezia împreună cu codițele ei, vrea să amenințe din nou socialismul și mișcarea muncitorească îi răspundem: Muncitorimea s'a deșteptat. Muncitorimea a devenit conștientă. Și muncitorimea mai mult ca totdeauna e călăuzită de principiile drepte și juste ale socialismului.

Atragem atenția burgheziei să nu mai continue politica străului care își vâra capul în năsip ca să nu vază pericolul ce-l amenință. Să privească la frământările sociale ce se desfășură pe întreg globul pământesc și să auză glasul proletariatului, care mai puternic ca oricând strigă „libertate”. Deschiză-și ochii toți cei ce ne amenință și ne înjură. Privească lumea întreagă și va vedea cum progresa socialismul. Vor vedea cum proletariatul e mână cu atâtă iuțeală și călăuzit de socialism spre desrobire.

Și astfel încheem: să înceteze prigoana! Să înceteze pumnul care amenință pe muncitori! Și să înceteze injurăturile la adresa socialiștilor! Căci socialismul trăește! Și socialismul va fi chemat să conducă întreaga omenire!

Trăiască socialismul!

Titus.

Maxime înțelepte.

Dumnezeu, patrie, onoare națională, drepturi istorice, libertate politică, binele public, toate acestea au fost armele nemiloase, cari au împins omenirea la masacrare.

Nu există mister, ci numai ignoranță.

Toți luptă pentru adevăr și dreptate, și cu toate astea nimic nu se practică mai vârtos ca minciuna și nedreptatea.

Popa, decât să rizice din venitele sale una din zece, mai bine rizică una din cele zece porunci pe cari le predică.

Brașovul nu mai poate răbda!

În jurul pungășilor din Brașov cei împriținați își întind tot mai vârtos funia.

Se vorbește mult de unele arestări, pe de altă parte se încearcă acoperirea afacerilor prin „scrisori de recomandare” sau prin „gesturi” dela cei mari din oraș. Lucru ciudat însă, că acei despre cari s'a constatat fraude sunt încă liberi — și cum să nu fie liberi când aproape toți sunt amici intimi, ai prefectului de poliție, ai prefectului de județ sau ai altor personalități din Brașov.

Când, însă în primăvară „Gazeta Transilvaniei” cerea pedepsirea unor defraudatori (sau gheșeftari) cari operau liberi în acel timp, sus numita gazetă a fost imediat confiscată — agenții poliției cutreerău cafenelele, prăvăliile și unde găseau un exemplar îl confiscău, până și din mâna celor ce o cumpărase o smulgeau — a doua ediție a apărut văruiată, căci scosese articolul împrișinat. Din a cui poruncă s'a făcut aceasta? A prefectului de poliție, ori a prefectului de județ, ori a comandamentului militar? Cine a fost meșterul mușamalizării, care a acoperit cu fapta sa aceste șarlatanii, și a dat ocazie să se încuibie soiul de potlogării cari azi au ajuns de nesuportat?! — Se vede că acolo o fi vreun funcționar special plătit care încurajează șarlatania — azi o vedem încuibată strașnic și dă parazitii destui.

După cât suntem informați, vedem că atât dela poliție, cât și dela prefectură, dela alimentație și chiar dela „Gazeta Transilvaniei” sunt implicați în afaceri frauduloase.

Mai e vreun for respectabil, unde persoanele pot ridica din umeri, având conștiința împăcată? Dacă este, atunci să se ridice — să ia de guler pe ticăloși și să i puie la locul lor...

E de datorie să facă aceasta, pentru ca să salveze prestigiul și să satisfacă dorința acelor, în dauna cărora au manipulat acești gheșeftari. Dacă nu o va face vor trage consecințele. Nu e greu să găsești complicii unor afaceri complicate.

Cerem să se facă o anchetă riguroasă asupra activității tuturor oficiilor administrative ale orașului și județului Brașov. Această anchetă să se facă cât de curând — până nu se mușamalizează faptele necorecte. Cerem pedepsirea, nu numai a acelor, cari au făcut afaceri de interese proprii, în exercițiul funcției, ci și acei cari au tăcut ori au acoperit fapta cu personalitatea lor autoritară!

G.

După congresul învățătorilor.

— Articol din afară. —

Am citit cu multă plăcere și satisfacție sufletească despre congresul învățătorilor noștri din România mare și aderez la hotărârile aduse de ei.

Cu deosebire m'a bucurat dintre hotărâri aceea care șterge efortul școlărilor populare și învățătorul nostru de azi a scăpat de un for care nu se pricepea la pedagogie și la inspecțiunea locală — afară poate de preotul — și care nu era bun decât să puie bețe în roatele învățătorului din alte puncte de vedere și față de care apoi ca inspector local își validă „puterea” dacă bunăoară nu i-a luat fata de nevastă sau din alte motive de răsunare; de multe ori apoi inspecțiunea pe învățătorul la indemnul cutărui potențat din comună care nu voia să fie pe față dușman învățătorului.

Eu mă gândeam mult la acest timp de aur ce a sosit acum pe seama învățătorilor, înainte cu 30 de ani și cu 10 ani mai târziu am și scris despre aceasta, dar acum visul de atunci s'a împlinit.

Ceace am scris atunci, susțin și acum și aceea este că: prin hotărârile aduse de congres nu se află ridicat un alt for local — afară de revizorii școlari sau subrevizori — cari să inspecționeze pe lingăul ca de al de „Di Gușăilă”, care nu să află bine numai în umbra notariului — azi secretar — cercual sau a altui intelectual local, care iar putea turbura circuitul și după ce au măcinat orele prescribite de diligență în școală, nu l'afli numai în cancelaria notarială laudându-l și lucrând notariului pentru un „os de ros” sau ca să se re-

creeze după orele de ură petrecute în școală și plătite acum bine din partea statului.

Să nu ne mirăm dar, când un învățător de azi, care are aerul a pretinde 80% din leafa profesorului să lingusește pe lângă câte un secretar și îi lucră în cancelarie, care are în cazul cel mai bun patru clase civile sau și numai elementare cu titlul de sergent, sau a fugit în România veche după defraudarea ajutorului de resbel a femeilor și ca atare curentat pe la 1915 și după intrarea României în resbel, „Di notar a vândut prune pe piața din Iași”, zic un învățător nu să ține superior și să-și vadă de școală, nu de cancelarie în împrejurări ca acestea: pentru astfel de învățători, da, trebuie susținute eforturile școlare și inspecțiunea locală, căci domnii aceștia sunt dedați a întâmpina pe revizori luându-le din mână geamantanele și paltoanele, astfel seducând pe superior, care nu-i dădat la lucruri de acestea și să poate prea ușor, că un învățător, care nu vrea, sau nu să știe linguși, dar ca învățător e superior lingăului și cu toate acestea trece înaintea superiorilor ca renitent, socialist sau anarhist pe când de fapt n'a făcut alta, decât s'a socotit de om pe sine și să prețuie pe sine pe baza modestiei și pregătirii sale. Lingălii trebuiesc deosebiți și cunoscuți, apoi ținuți în evidență și nu ridicăți, numai adevăratele talente și oamenii muncitorii și onesti, ca unii cari pot și vreau să dea exemple bune și temelnice tinerimei încrezute lor.

Aceia să fie din grația lui Dumnezeu, cari întru adevăr merită prin muncă și nu aceia cari să știu bine linguși sau au buni patroni (ca secretarul comunal din Ighiu, Emil Maxim).

Corigentul.

Părerea socialiștilor francezi asupra păcii impuse Germaniei.

„L'Humanité”, scrie:

„În această zi solemnă, când salutăm pacea, ne-am îndepărtat dela datoria noastră și — credincioși marilor tradiții ale istoriei noastre și — ținem să stăruim asupra acestui lucru — de francezi îngrijați de viitorul și onoarea țării noastre. Nu ne-am împlinit datoria dacă n'am proclama că nu acceptăm condițiile acestei păci și că le respingem din toată puterea noastră, pentru că sunt nedrepte și pentru că sunt contrarii intereselor Franței.

Este o batjocură cinică și periculoasă de a se da problema ce se chiamă războiul Drep-tului o soluție de violență și de nedreptate.

Popoarele au crezut — și poporul Franței mai mult ca celelalte — în marile făgăduieli prin cari s'a susținut curajul luptătorilor timp de patru ani și jumătate. Ele s'au încrezut mai ales în vorbele președintelui Wilson, care tot atât și mai mult încă decât imperialismul german este azi învinsul.

Pretindem că această pace, tocmai pentru că este nedreaptă, este periculoasă pentru Franța.

În primul rând îngrămădește uri teribile împotriva țării noastre. Ascute peste Rin dorința orbită a revanșelor. Frustează populațiile noastre devastate de reparațiile cari cu măsură ar fi fost ușor și imediat exigibile. Ne impune în slârșit povara militarismului menținut, necesitatea ocupațiunii prelungite și, drept consecință, sarcini zdrobitoare pentru finanțe de pe acum prea încărcate.

Nu, această pace totodată odioasă și neîndemănatecă, nu este a noastră, a poporului francez și a eroilor săi soldați!

Partidul socialist al țării noastre o va spune sus și tare. El va degaja răspunderea sa înaintea istoriei precum au făcut în 1871 Bebel și Liebknecht tatăl, când Franța a fost cea care a fost zdrobită și spoliată.

Iar azi, în fața dezvoltării mondiale a socialismului și luând de martori toate popoarele din Revoluție, avem dreptul să spunem că această declarație solemnă a Partidului va avea valoarea unui act, ale cărui urmări reparatorii s'ar putea dezvolta într'un viitor apropiat.

Tovarăși!

Niciodată n'a avut așa mare însemnătate răspândirea „Adevărului” ca tocmai în zilele de azi. Fiecare tovarăș și binevoitor al nostru să agite acum pentru „Adevărul”.

ȘTIRI.

— Greve și arestări în România. Ziarele ce vin din regat aduc zilnic știri despre noul arestări ce întreprinde guvernul împotriva muncitorilor când la București, la Galați, la Craiova, la Turnu Severin, la Ploești, etc. Acum e vorba de noule arestări din Brăila, unde se petrec lucruri scandaloase. Muncitorii socialiști sunt arestați fără nici o vină în mod ilegal pentru că după un tratament brutal prin închisori să fie eliberați. Foarte multe sunt cazurile când muncitorii sunt ținuți arestați fără să-l cerceteze autoritățile și când sunt totuși eliberați nici ei și nici autoritățile n'au idee de ce au fost arestați. Sau crede guvernul că prin aceasta va putea speria pe muncitori ca să nu îndrănească să ceară condițiuni de muncă mai favorabile? Grevele ce izbucnesc în fiecare zi la diferite întreprinderi, dovedesc că toate apucăturile ticăloase ale guvernului se reduc la simple șicane cari întârătă mai mult spiritele.

— Noul dispoziții relativ la permisele de călătorie. Consiliul Dirigent, resortul afacerilor interne, în înțelegere cu Comandamentul trupelor din Transilvania a dat un nou ordin pentru permisele de liberă circulație, valabil pe întreg teritoriul ocupat. Copiii mai mici de 12 ani sunt scutiți de legitimație de călătorie. Fără permis de liberă circulație poate călători fiecare cetățean în județul întreg și în alt județ învecinat dacă are bilet de identitate dela comună. Acei cari vor să călătorească mai departe trebuie să aibă legitimații cu fotografii date de autorități. Pentru persoane de încredere biletele de liberă circulație se vor elibera pe întreg teritoriul ocupat, cu termen de 4 luni. Cine înlesnește călătoria ori călătorește fără bilet de circulație liberă va fi condamnat dela o lună până la un an închisoare și 500—2000 lei amendă. Cine călătorește fără bilet de identitate e condamnat până la 30 zile închisoare și 500 lei amendă. Străinii contravenienți vor fi expulzați.

— Motiunea lui Averescu către rege. Generalul Averescu cu ocazia unei audiene la rege l-a prezentat o motiune votată de secțiile Ligei Poporului din care extragem următoarele: „Față de pericolul care amenință țara și neamul, prin zdruncinarea situației noastre internaționale și față de prăbușirea ce amenință întregul nostru edificiu de stat, precum și anarhia care domnește în toate ramurile administrației noastre, rugăm pe suveran să dispună, folosindu-se de drepturile sale constituționale reintrarea neîntreruptă în viața normală constituțională și anume: încetarea legiferării prin decrete; Ridicarea stărei de asediu în teritoriile unde nu sunt operațiuni militare; Ridicarea cenzurei; Reluarea vieții parlamentare fixându-se data alegerilor la două luni după ridicarea stărei de asediu și a cenzurei”.

— Contra lui Colceag și Rusiei unite, asu-pritoare de popoare. Republicile naționale libere prin revoluție din jugul moscovit: Georgia, Azerbeidjan, Estonia, Letonia, Caucazul Nordic, Rusia Albă și Ucraina, protestează în contra sprijinului făgăduit de Antanta reacționarului amiral Colceag — care cum se știe cere și Basarabia îndărăt. Ele cer să fie recunoscute ca state neatârătoare puse sub scutul Ligii Națiunilor. Iată ce s'a ales din războiul liberator de popoare. Un strigăt de desnaidejde a națiunilor mici în contra alianței statelor mari cotropitoare. Așa a fost înainte de războiu, așa e după războiu, și va rămâne așa, până nu va învinge socialismul în Europa întreagă.

— Cu data de 15 Iulie a. e. trenul de persoane Nr. 5803 A., care pleacă din Sibiu la ora 4 p. m. către Vințul de jos va circula până la Alba-Iulia și anume sosește seara la 7'50 la Vințul de jos de unde va continua la orele 8'12 sosind la Alba-Iulia la orele 8'35 seara. În direcția contrară va pleca din Alba-Iulia la orele 4'09 dim. un tren de persoane, care va sosi la Vințul de jos la orele 4'34 dim., continuându și drumul sub Nr., 5302/a ca și până acuma la orele 4'40 dim. sosind la Sibiu la orele 8'10 dim.

— Logodnă. Domnișoara Geni Carăban și Nicolae Albani din Mohu logodiți, aceasta în loc de orice înștiințare.

— Austria cere admiterea în Liga națiunilor. Dr. Renner, șeful delegației austriace la Paris a înaintat Conferinței o notă prin care cere și motivează dreptul Austriei germane de a fi admisă în Liga popoarelor: „Atât reprezentarea națională, zice cancelarul Renner, cât și guvernul noului nostru stat, sunt constituite din partide democratice: social-democrați și creștini sociali, și deci din cele două clase principale, muncitori și țărani, cari sub vechiul regim nu au avut niciodată o parte reală la guvern și nu au putut niciodată să-și realizeze liber propriile lor scopuri politice. Odată cu revoluția a sunat la noi și ceasul adevăratei democrații. Toate statele vecine sunt membre ale alianței și posedă astfel anumite drepturi pe care Austria germană, nefiind membră, nu le posedă. Republica cehoslovacă, regatul jugoslav și chiar Ungaria au luat armele și fără a aștepta hotărârile Conferinței de pace, au creat fapte îndeplinite. Dacă acest mod de procedare va fi recompensat prin admiterea acestor state în Liga Națiunilor, cum rămâne cazul Austriei germane, singurul stat, care din ziua alcătuirii sale a lăsat în sarcina Conferinței soluțiunea tuturor hotărârilor”.

— O nouă capitală? Ziarul „Galații Noi” a publicat știrea, că un consorțiu financiar american a oferit guvernului român planul clădirii unei nouă capitale, după cele mai moderne cerințe. Sub conducerea inginerilor americani, în vreme de doi ani, s'ar înalță un oraș gigantic, cum nu există altul în toată țara. S'ar clădi case cu câte zece etaje, provăzute cu băi, ascensoare și alte lucruri moderne, străzi largi și drepte; teatre, săli de petrecere, tramvaie, uzine și multe altele.

— Sare dintr'un aeroplan în altul. Cetim în „Românul” din America: Pentru a călători în aeroplan se cere omului curaj, dar pentru a sări dintr'o mașină pe cealaltă, se cere mai mult decât curajul pe care omul îl muștrăluște în urcarea în împărăția norilor. Cu toate acestea locotenentul Locker a încercat și a reușit să sară dintr'un aeroplan în altul, pe când ambele se aflau la o înălțime amețitoare. El a eșit din scaunul în care ședea în primul aeroplan și s'a suit pe o aripă, apoi când al doilea aeroplan se afla în dreptul celui dintâiu, dar mai jos, el a sărit pe aripa celui de dedesubt ca și când ar fi sărit de pe o șură. Locotenentul a sfârșit călătoria cu al doilea aeroplan dându-se jos nevătămat.

— Bolșevicii apără Petrogradul. Bolșevicii au ținut un important consiliu sub președinția lui Lenin, în care s'a discutat, dacă Petrogradul trebuie ținut. Pe când Lenin susține, că Petrogradul trebuie evacuat, Troțki a arătat, că cedarea Petrogradului ar exercita o mare depreciune morală asupra lumii bolșevice. Părerea lui Troțki a triumfat.

— 22 burghezi maghiari arestați la Cluj. Săptămâna trecută au fost arestate 22 persoane marcante din Cluj în legătură cu dispariția a 6 milioane coroane din „Edélyi Bank”. Intre persoanele arestate este și episcopul Nagy Károly. Se zice că cele 6 milioane făceau parte din banii trimiși de guvernul din Budapesta pentru a ajuta cu ei pe funcționarii, cari nu depun jurământul către statul român.

— Pretorul Comandamentului Trupelor din Transilvania, în ședința dela 21 Iunie 1919, a condamnat pe individul Mathias Petru din Sibiu, la una lună închisoare, pentru că a contravenit la ordonanța Nr 25 modificată al a C. Tr. Tr. prin faptul că a colportat știri relative la operațiunile de războiu.

— Curtea marțială a Div. I. Vânători în ședințele ținute a condamnat pe următorii acuzați: Piroška Lajos, Elekes Dénes, Györfi Károly, Jakab Dániel, Moldoveanu János, Szép István la moarte; pe acuzații: Gomody Dénes, Major Mózes Hanczi Miklós, Bró Zsigmond la muncă silnică pe viață; pe acuzații: Vas Márton, Kovács József la câte 10 ani muncă silnică; pe acuzații: Jakab Zsiga, Mózes Dénes la câte 5 ani muncă silnică, toti au luat parte ca autori principali și complici la rebeliune și îndoită crima săvârșită în contra celor doi jandarmi omoriți în Târgul Etéd.

Pentru „Adevărul” zilnic.

Emisiune de 3000 bonuri à 25 Lei.

Replătibile în doi ani cu 10% interes.

Sau mai făcut următoarele subscrieri la imprumutul „Adevărului”:

Dr. Andrei P. Monda	10 bonuri	250 Lei
Sindicatul metalurgistilor	6	150
Tov. Nicolae Ivașcu	4	100
„Rudolf Kadlik ing.	3	75
„George Gelbenariu	2	50
„Sofia Gelbenariu	2	50
„Constantin Florea	2	50
„Májker Árpád	1	25
„Mihailu Cristea	1	25
„Vasile Avram	1	25
Total		800 Lei
Suma din urmă		12725
Total		13525 Lei

Activitatea noastră.

În atențiunea Tipografilor. „Uniunea tipografilor din Transilvania, Banat și teritoriile ocupate” își are biroul în Sibiu, Rossplatz Nr 12. Orele de oficiu dela 8—12 înainte de amiază și dela 2—5 după amiază.

Toți membrii secțiunii din loc sunt convocați la ședințele, ce se vor ținea permanent Sâmbătă seara, ora 8 începând cu Sâmbătă în 19 Iulie a. c.

Impotriva colportorilor de știri.

Extras din Ordonanța Nr. 21 și 25.

1. Vor fi considerați ca infractori: Acei cari fără rea credință, prin localuri publice, gări, trenuri, pe străzi, etc., vor comunica, colportă, comentă, în orice chip, știri fic adevărate, fic imaginare, sau păreri relative la operațiunile de războiu, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare, sau orice chestiune privitoare la armata română. 2. Această infracțiune se va judeca și condamna de pretori în prima și ultima instanță, cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 lei. Când faptele de mai sus se vor fi săvârșit în scop de a spiona, cau tradă, se aplică pedepsele prevăzute de legile penale în vigoare, în timp de războiu.

Mersul trenurilor.

Pleacă dela Sibiu spre:

Copșa-mică, zilnic	la	6'20 dim.
„	„	4'02 d. a.
Vințul-de-jos	„	8'00 dim.
Ocna Sibiului	„	8'20
„	„	2'00 d. a.
Făgăraș Brașov-București, zilnic	„	8'47 dim.
Ciznădie, zilnic	„	5'23
Agnita, Luni, Mercuri, Vineri	„	7'40

Sosește la Sibiu dela:

Copșa-mică, zilnic	la	11'35 dim.
„	„	10'05 seara.
Vințul-de-jos	„	7'30
Ocna-Sibiului	„	12'04 d. a.
„	„	3'37
„	„	8'09
București-Brașov-Făgăraș, zilnic	„	12'29 dim.
Ciznădie, în zile cu soț	„	5'23 d. a.
Agnita, Marți, Joi, Sâmbătă	„	7'00 seara.

Alte trenuri, până când se vor lua noi hotărâri, nu mai umblă.

Editor și redactor responsabil: TIRON ALBANI.

Tiparul tipografiei W. KRAFFT, Sibiu, Str. Orezului 10.

Cenzurat de: Bune a.

Se caută

„ un pantofar practicant ”

În str. Graben Nr. 8.

Fabrica de mobile „Fortuna”, Iași, Str. Pavlov 6, caută un meșter pentru scaune curbate, un bun tâmplar la bancă, un bun stolar mecanic (Maschinenarbeiter). 1-3-